National Library of Israel
Doar Hayom - דאר היום, 05.08.1927, page 5

בעברי ברחובות טבריה לעבודתי שם נפגשתי במירה הארוך (זה שר־אינו אותו בבגדי קיץ ביום חרף בי־רושלם !) ועוד טרם הספיק להושיט לי „שלום עליכם", ולברכני לשלום אמר לי בקולו המגרגר :

— השמעת ע"ד הרעש החדש שהיה היום בירושלם ?

— לא שמעתי ! עניתי לו בבהלה, וכשראה את בהלתי הייך ואמר :

— אין כלום ! רק רציתי אותך !. . הן היום אצלנו המורים ה ד א ש ו ז ל א פ ר י ל . . . עד עכשיו קבלנו משכרת רק עד סוף מרץ אין רעש !

ובלכתי ככה ברחובות טבריה הש־חורים מאבני הבזלת והנה בדרך־הער־לה אל הרחצה בחמי טבריה הגיע לאזני קול צעקה. הבטתי כה וכה וראיתי והנה ילדה קטנה רצה מבוהלה מפני כלב הנה שרדה לאחריה. ומכיון שיר־דה ובהיה חשתי לעזרתה ולהיות לביתה.

— היכן את גרה ? — שאלתיה לסוף.

— ב א ח ו ז ה ק ב ר ה. ענתה הילדה בחורות ה באצבעה הקטנה על השכונה החדשה, שכונת א ח ו ת ה, אשר לרגלי ההר. . .

כנראה, שלץ אחד כנה את השכונה הזו בשם אחוזת־קבר כנגד „אחוזת־בית" של קרית־שמואל, ואצלנו היחו־דים מכינין שנתנים למי־שהוא שם לואי (צונעמעניש בלע"ז) הרי זה נשאר אצלו לעולם ועד.

הנה, הכל יודעים, כמדומני, כי ישנה בירושלים שכונה ששמה בישר־אל „בית־הכרם" ויש לה „פח" ו„ענני שבת" ובעל־ירמולקה. בקצור השכונה „הכי אנטליגנטית" בירושלם, ובכ"ז כשתשאל איזה יהודי ממאה־שערים או משרתת מהארת־אל־תאנאק לאן נוסעת המכונית של בית־הכרם ועונ־לך : ל„ב ו נ י־ב נ י ח". . .

אגב, רציתי לספר לכם את המעשה היפה שקרה בשבוע זה בשכונת החר־לבים שמאחורי בצלאל, ואולם מוטב שתפנו לשמשי משרד־הרבנות, שהיו שם והם יגידו לכם הכל. . .

* * *

ובכל זאת אין רע בלי טוב. בשעה שישבתי בטבריה נתחוורו לי כמה ענ־ינים סתומים. ראשית חכמה, נתברר לי כי הפסוק שבחומש : „בזעת אפיך תאכל לחם" מכוון בלי שום ספק לאור־הים היושבים ביום קיץ במלוני טבריה ובשעת אכילתם יורדים פלגי זעה מצ־פם ישר לתוך המרק שלפניהם. . .

ועוד זאת : קראתי תמיד בספר התיירים של „בדקר" הגרמני כי טבר־יה היא מקום ה„רוזרנין" של מלכות ה פ ר ע ו ש י ם בארצנו. בקשתי אותה בכל המלונים ולא מצאתיה, עד שהגעתי למוסד זה בעל השלטים הג־דולים למול הקפה ה פ ר י ז א י החדש בק„ק טבריה, הסתכלתי קצת בחדר החנהלה והבנתי. . .

ובמלון „אירופה" מצאתי תייר יהודי אמריקאי, שהזר. מחמי־טבריה וישב להזיע על תרנגלת מבושלת.

ובין הכנף לקרקבן ובין לעיסה לב־לעיה ספר לי התייר האמריקאי בלשו־נו כי במשך יום אחד הספיק כבר להי־גיע עד קצה פאלסטיין".

— ומה ראית בא"י ? — שאלתיו.

— „וועלל !" — הוא אמר — ראי־תי את ה„סיטי אוף סטאונס" (עיר האבנים).

— היכן עיר זו ? — שאלתיו בת־מיהה.

— שם בקצה „פלסטיין"! — ענה לי במפיתו אשר בידו לצד צפון.

— היפה ? — נסיתי לשאל אותו.

— ! נו (לא !).

— אולי נצרת ?

— „נאו, נאו !"— צעק בהחזיקו רגל התרנגלת בין שניו כחתול.

— „סאפאד" ? שאלתיו.

נאו, נאו, נאו !

— אולי „צוואס ?" (צפת), נחשתי לסוף.

—„אוה, יעס !" (כן !) קוואס קוואס !

(אתה יודע מה שאני רוצה להגיד !)

— לא „קוואס"— הסברתי לתייר שלי — אלא צוואס, כלומר : צפת.

— „נעווער־מיינד !" (אין דבר !), צעק התייר, צוואס־קוואס. . . העיקר שהיא עיר של אבנים. . .

אה„כ נתברר לי כי מיד לאחר שע־לה מהאניה לחוף חיפה הובילו אותו במכונית דרך עכו לצפת ואמרו לו כי זהו קצה א„י, שהה שם כשעה אחת וירד לטבריה.

ובשעת מעשה נזכרתי במר ג. שהזמין אותו „הזקן" למלא את מקו־מו של המנוח אליהו ספיר בבנק, כפ־ני שהיה בעל כרם, בעל זקן ובעל צורה לפי טעמו, וכדי להכנו לענין „אגודות משוטפות" שלו בא„י נתן לו רשימה שלמה של מושבות הארץ ללמדן בע"פ. ישב המסכן והזיע על הרשימה הארוכה הכתובה צרפתית בבחינת „הלומד זקן", וכשראני אמר לי בקול תחנונים :

— ילמדני „מוסיו", מושבה ארוכה זו — אימתי קוראים לה „גדרה" ומתי שמה פתאום „חדרה" ? . .

* * *

הואיל וכך— אספר לכם כבר את המעשה בחמשת יהודים פולנים, שבאו ל„ראטשע" בצפת ליום אחד, ירדו לאכסניה וקרה מה שקרה.

חמשה יהודים מלודז או טורשוי —איני יודע את מקומם— כלם מלו־בשים יפה וזקנם עשוי, דבורם בפת־חים כגון „וואו" במקום „וויין" (יין) ובנגון של הפולנים, באו למלון היפה והכריא של הגברת ר—ב, קבעו את מהירם והודיעו לה מראש כי באו להתאכסן רק ליום אחד.

לפת שחרית ישבו חמשת האוב־חים ואכלו בכל פה באוירה של צפת ואחר מהם השאיר משומ־מה את הבי־צים המבושלות על השלחן ולא אכלו. כשהגיע ה„מומנטו הטרגי" של התש־לום, הגישה להם בעלת־המלון את החשבון, כפי המוסכר, והנה רשום בק־בוק יין— 6 גרוש.

— רק חמשה גרוש — אמר הזקן שבחבורה.

— המחיר הוא קבוע : ששה גרוש!

—ענתה היא.

— אבל אנחנו רק ח מ ש ה במספר ואיך נוכל לשלם ששה גרוש?

— „והחשבון שלי אינו נכון !"— העיר אורח שני — „מפני שלא אכל־תי את הביצים".

— הביצים עומדות לפקודתך במט־בח—ענתה היא,—ותוכל לקבלן עכ־שיו.

— ומה אעשה בביצים ?— שאל היהודי בניגון ובמשיכת המלה „איי—ער".

— ומה אעשה אני בהן — שאלה אף היא בנגון כמונו.

בקצור, היהודי קבל את שתי הביצים מעוטפות בניר, וחמשת הי־הודים עמדו ודיינו ביניהם כחצי שעה איך לחלק ביניהם את הגרוש הנוסף בעה חיין. . :

* *

נכנס אלי פתאום ר' ש. הסרסור למכוניות בצפת, ואמר לי :

— שמעתי כי כבודו רוצה לנסע למתולה ?

— כן, עניתי לו, וכמה יעלה לי ה„תענוג" הזה ?

גרד היהודי קצת בפדחתו כחושב מחשבות ואמר :

— נו ! יהיה רק שני פונט וחצי. . . וזה רק „מינשאן באטראק !" ר' עז־מות. . .

— מדוע כ„כ ביוקר ? — שאל ידידי מצפת שישב על ידי — הן דור־שים כמוך רק כמקום אחד, הליכה וח־זרה ? . .

— היא הנותנת — ענה ר' ש. מתוך זקנו הליטאי — צא וחשוב : חמשה מקומות לשם וחמשה מקומות חזרה, הרי הם עשרה מקומות, כ„א ברבע פונט, הרי לך קימא־לן של שני פונט וחצי. . .

כשראה בנו סמני סרבנות הוסיף ואמר :

— המחיר הזה הוא רק לכבוד ר' עזמות. . . מחמת שפוחד אני קצתי:: יאמין לי כי לזרים, אסור אם אקח פחות מחצי פונט לכל מקום, יוכל לשאל. . .

ונזכרתי במעשה נאה ביהודי אחד שנקלע לעיירה זרה ונכנס לספר לחת־גלה. הושיבו הספר על כסא רם ונשא, עטפו לבנים כנהוג, נטל את הסכון בי־דו, ירק עליה רקיקה גדולה והתחיל משפשף וסוסבן על פניו. . .

— מה זאת— נזעק היהודי בקפצו מעל הכסא כנשוך עקרב.

— ככה אנו עושים רק לאורחים— ענה הספר כמתנצל — לאנשי המקום אנו יורקים ב פ נ י ה ם ומשפש־פים אח"כ בסבון. . .

הנמשל מובן מאלי:

* *

לא להנם רבו כ"כ המלונים הי־פים בצפת, מלון דוזנפרב, מלון המר־כז ושאר האכסניות, כלם מתוקנים יפה יפה והסר בהם רק דבר אחד קטן — א ו ר ח י ם.

ואפשר מפני השהפנים המרובים בצפת לעונת־הקיץ, אעפ„י שקצת מה־מלונים אינם מקבלים אורחים זרים בלא תעודת־בריאות של הרופאים, ואולי מפני שהשהפנות היא ס מ ל לצפת ? . .

בכל אופן מצאתי קדמה גדולה בראש־פנה, מטרופולין של מושבות הגליל העליון שלנו ראיתי שד־רות אקוליפטוסים בדרך למחנים, ש־אין דמיונם בכל א„י — שנטעו אבו־תיהם לפני א ר ב ע י ם שנה. מצא־תי שם מעינות מים חיים שהכין להם קודשא־ברוך־הוא מששת ימי בראשית וגם עצי שזיפים מסובלים פרות ועני־פותיהם מגיעים ארצה — שרידי הנ־טיעות שלפני עשרים שנה !— ואל־מלי באו עכשיו המרגלים לארצנו לא היו לוקחים אשכול ענבים אלא ענפי שזיפים מגנות ראש פנה.

ועוד קדמה גדולה: המשכילים של ר„פ החלו להוציא את בניהם מישיבת „קוצק" של המיסיונרים בצפת ורק אחדים מהם עומדים עדיין בכוחם. . .

* *

הכל למדנו ב„ה מעשרת־השב־טים : פוטבאלל, טשרלסטון, ולנציה ושאר המדות הטובות שלהם אצל בריסטול ואולם דבר אחד הם צריכים ללמד בכ„ז מאתנו : את הכמות ה ש־נ ו ר ר ו ת.

הנה, למשל, ועדת־הרעש של מס־שלתנו ירום תודה, שהולכת ומסדרת את עניני הריקלמה והקבוץ של הכסף פים לתקון הבריסות כנראה למשך תשעים שנה עד שיבוא רעש שני. . לא כן, למשל, הכתב של „המורגן־ז'ור־נל" ממלון־ויז שבמבם תלגרמים לאמ־ריקה על החרבנות הגדולים שנעשו רק במכללה, ועל הקנצלר ש„בכה בד־מעות של־יש" ועל הנשר הגדול שהציל את המקורבים והפרזיטים.

ומספרים עוד כי בבתי־אונגרן הקימו צריפים ואהלים והושיבו בהם משפחות אחדות, שצלמו אותן חנם בדי לשלח לאמריקה המונות של „קרבנות" הרעש בירושלם.

ודרנא דארעא חד הוא: גם בני־דודנו למדו את המלאכה הזו ובישיבת ועדת הרעש משבוע זה ספר הקולוניל סיימס עובדה נאה ע„א ה ג ו ז מ־א ו ת של הרעש. אהד הכפרים הער־בים פנה אל הממשלה והודיע לה באור־פן רשמי כי כל הכפר שלהם נחרב וכ־רם ממסד ועד הטפחות ודרשו לתקון ההרס ולבנין הבתים לא פחות ולא יותר מ„א ר ב ע ת א ל פ י ספונט!

הקולוניל נזדעזע לשמע האסון הנורא הזה ונזדרז לנסע בכבודו ובעצ־מו אל המקום כדי לראות בעיניו ול־ההיש עזרה לבני־דודנו, כנהוג, והנה מכל הכפר הנהדר נפלו שני בתי־חמה בעת אלפים פונט אלא מעט פחות כלומר : ש ל ש ל י ר ו ת מ צ־ר י ו ת !. . .

וחסידים אומרים כי מיום הרעש נעשתה א„י ה ד ד ה ורועדת כמו־בן, חוץ מעין־ה ב ו ד י. . .

* *

ומיום הרעש בארצנו נהפכו מר־רי מעשי בראשית גם על במת „ציון" בשבוע זה בא „מישיח בן־יוסף" ובש־בוע הבא תהיה „בריאת העולם" מח־דש ע„י האורטורים ביום חמישי הבעל„ט בתיאטרון „ציון" ותלמידי ותלמידותי יקיימו בודאי את הפסוק: לא נברא העולם אלא בשבילנו.

* *

ברגע האחרון נודע לי כי הקונג־רס נדחה מפני שהבטיחו למורים בש־עת שביתתם לשלם להם פ ע מ י ם לפני הקונגרס ועד כה שלמו רק פעם אחת. . .

אגב, נתגלה כפי תלמידי במלון־ויז כי במקום משכרת קבלו כל הפקי־דים מכתב־הוזר לעשות להם ז ר י־ק ו ת כנגד מיפים הבטן, שקורין בלע„ז : אנטי־מיסכוריקום. . .

ולסוף תשובה בלשנית „למקשן" : המלה „כרתי" מוצאו, כנראה, מהמלה הצרפתית Cretin ופירושה יצא במלונו העברי־הצרפתי של א. אלמאליח, או באנציקלופדיה־בריטנ־קה, תחת הסעיף „הספעין" מסיבי־ריה. . .

עז־מוה

National Library of Israel
Doar Hayom - דאר היום, 05.08.1927, page 6

מבעד למסוה
(שעורים בחפרעלות)

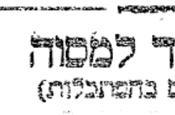

גל של מכתבים מצא־תי על שלחן המערכת, רבו־תי, מכתבים בכבדים, עמוסי פחד וראגה וטלאי דמעה ותחנונים:

— „גוואלד! " כה היה לו לר' עזומות? מדוע לא הכין לנו מטעמים בשבוע העבר?"..

— „כלום נטל חופשה ונסע בפר־שת „מטעי" או הס־רשלום!„. . .

— „אוי, מה היה לנו! כמה עצוב לנו!, מַמש כמו בקינות.

ומוכרי העתונים בוכים ומתאונ־נים „נעבאח", שלא היתה להם פר־נסה בעש"ק העברה בלי ה„עז־טאוואח", ולא הועילו כל הצעקות והכרוזים בר־חובות „רוא—א—אר! דו־אר!!".

בקצור רבותי, לא יכלתי לעבר בחוצות הערים בכל הארץ ותלמידי יבכל אתר ואתר חברו עלי כתרנגלי בית־בוקיא והקיפוני בטענות „סטיי־ש?!".

משמע, רבותי, שר' עזמות חסר לכם באמת, הא? ולא בצחוק אתם מדים זאת. . .

ולפיכך אוציא את מטפחתי העו־ותית, ואשתדל לנגב את דמעותיכם, לא נאה כי לא יאה לתלמ־די ולתל־מידותי לבכות אפילו בין המיצרים וב־ר ט' באב.

אל דאגה, רבותי, ופחד לא יש. . .

* * *

ומחמת שיורע אני נאמנה כי רו־אתם מאד, שאספר לכם בהרחבה שמי מסעי, משוט בארץ ומתהלך בה לארכה ולרחבה ובלתה נפשכם ממש לשמע פרט־ים ע„א הרעש של הבחירות לכנסת בכול ושאר החדשות מעונינא־דיומא — ע„כ החלטתי חפעם לתת לכם מנה אחת אפים לכבוד „שבת חזון„, כדי לפיים אתכם ובי־חוד כדי להפיג את צערכם ושיהיה בכם כח לצום ביום הראשון הבעל„ט..

ובמה נחל? מכתמא בבחירות.

ביום ב' זה, יום הבחירות לקונג־רס, עברתי ברוזבות ת„א והסתכלתי אל כל הכרוזים והפלקטים הגדולים שעל הקירות והלוחות ובתוכם הופיע כרוז גדול מאד ועליו כתוב באותיות גדולות וענקיות.

„הקץ למשכרות שמנות!"

ומתחת מזחירה האות **א** גדולה של קידוש לבנה ומן האדום האדום הזה— סימן לרשימת אחרות והעבודה.

נגשתי קרוב אל הכרוז המעניין הזה והנה כתוב למטה בעפרון ובאר־תיות מאירות עינים:

— „נו, **וקפלנסקי?**".

אמנם זוהי קושיא חמורה, רבו־תי, „ורמינהו" גדול מאין כמוהו, ואר־לם איך אומרים החסידים: מ„קשיא" (דייסא בלעו) לא כתים...

* * *

לא זכיתי להיות בירושלים עיה„ק בשעת הבחירות כדי להשגיח על הקל־פי, כדרכי, ואולם כפי ששמעתי מפי תלמידי שיחיו לא היתה כאן אותה ההתלהבות הגדולה כמו למשל בשעת הבחירות לבלדיה ולא אסרו אפילו מופ„ם אחד ביום ההוא. . .

וכפי שראיתי בכל הארץ היתה המלחמה נטושה לא בין הימין ושמ־מאל אלא בין ימין לימין, כלומר בין כת הבטלנים ה כ ל ל י ם ומושב הזקנים שלנו שנחלו מפלה בבחירות ובין הפאש־סטים האזרחיים ושניהם עבדון קרבותא עד זיבולא בתרייתא.

איני בקי כ„כ בחלוקי־הדעות שיש ביניהם ואולם לאחר שקראתי את הכרוזים שלהם ושמעתי קצת את טענותיהם נדמה לי כי אין ביניהם ולא כלום. שניהם רוצים דבר אחד — לנסע אל הקונגרס! ושני הצדדים צו־עקים באחד: „עבודה עברית!" — רק אצל השני, ושניהם שונאים כאחד את הסיטרא־דשמאל. . .

והגיעו הדברים לא רק לידי מלח־מת שפתים ועט אלא למלחמת אגרוף ולמתנת־יד בסתר ובגלוי ונמצא יומי מכה את יומי בשעת האספה הכללית של הבחירות בפ„ת הופיעו פתאום הנערים של „גדוד טרומפלדור" מה־ריביזיוניסטלאך שלנו והכו שתופים וב־הצוצרות ובקול תרועה וצריחות גדו־לות לשם „אבסטרוקציה" כנגד הימין והשמאל. מה עשו הפאשיסטים שלנו, כלומר בני־בנימין? לא מחאו להם כפים אלא כף אחת ושתים על הלחי, בצד ובכתפה. הוציאו את „הגדוד" כמ־חילה מהיע לגבול המושבה" ושם כב־דו אותם כדבעי בבחינת „גד גדוד יגו־דנו", ממש כמו שעשו ל„אשה המו־דרנית" בקומקום של ת„א במקום ידוע. .

* * *

ואני, רבותי, לא אסע כנראה אל הקונגרס מפני כמה טעמים, אף־על פי ששלחו לי כרטיס של לגיטי־מציה בחותמת אדומה ועגולה ראו־שית, איני נוסע אלא באניתי „קרני־אוליה" המפורסמה בבשרותה והמוב־לה את העירים והצירות לקונגרסים בידוע, והשנית — וזהו העיקר! — לאחר שיסעו כל הפקידים העליונים והתחתונים ושמשיהם, כל רבני המז־רחי הפישמנים והבדלינים למיניהם, כל יושבי ה„קרנות" והמאבערס של „סולל בונה" על חשבון הקהל ושאר המלמדים והבטלנים במקומנו ותתרוקן עירנו ממש— מי־ישאר כאן להשגיח על מלון יון ועליכם. תלמידי החביבים, אם, לא אני?

— צא וחשוב, אומר לי תלמידי בעל־חשבון ובעל־תבלית, הן כאלף איש יסעו בטח מא"י ומכל קצוי ארץ בין צירים ובין אורחים אל הקונגרס בבזל. נניח שכ„א מהם יוציא מעלה־מטה חמשים פונט להוצאות הדרך. וכיון שנוסע יהודי לקונגרס, איך לא קונים מתנות לאשה ולבנות? ויהודי שיש לו מיחוש נוסע לו גם לחמי קר־לסבר או שהוא נכנס קצת לפוליניה או לברסביה לראות את המשפחה, בקצור —הוא אומר— הרי יש לך קימא־לן של ח מ ש י ם א ל ף פונט טבין ותקילין, שעם ישראל הולך להוציא מיכיסו בשביל הקונגרס בבזל!

והאמינו לי, רבותי, כי חמשים אלף לירות אלו ואפילו מחות מזה יכלו להועיל ולעזר לא"י בזמננו עכ־שיו הרבה הרבה יותר מכל הקונגרס הזה ואפילו — כל אחטא בלשוני!— מהחלואה של מ י ל י ו ן פ ו נ ט, שהבטיחו לנו בשבוע זה ע„י תלגרמה מיוחדה מלונדון.

אגב, ויצמן שלנו ממציא תמיד דבר־מה חדש ויודע לשלח לנו איזה „ברווז" לפני כל קונגרס!...

* *

וכפי שאחזה לי אני יהיה שמח שם בקונגרס בבזל, ולפי דברי תלמידי תיליפון 170, תפרץ שם מלחמת „גג וטגג":

חפועלים יצעקו „גג", בר„ת: „גיב געלט!" (תנו כסף!) והצד שכנגד, כלומר הגוש הימני ואחינו האמריקאים בראשו יענו: „וטגג", בר„ת „ועלבער טשוועגער גיב געלט?" (איזה משוגע יתן כסף?)— וה„פיאסקו" של סולל בונה הלא יוביח!..

וליכא מידא דלא רמיזא בתורה ועבודה של המזרחי. הנה, למשל, באו שתי הרשימות של הבחירות לקונגרס: ב' (המזרחי) ו' (תורה ועבודה), לקיים מה שנאמר: נגילה ונשמחה — ב ו' וגורסא אחרינא: ב' ראשון „בוא, וה ו' ארוכה..

ולא רק תורה אלא גם סחורה תח־ים לנו בקונגרס הזה: התאחדות בעלי־תשעת המועמדים שברשימה אז כנגד התעשיה ברשימת ט', כנראה כנגד תשעה ירחי לידה של הכנק למסחר ולתעשיה?..

בכל אופן, יש בהם בעלי תעשיה שונים וידברו על ה ע צ י ם של גורלסקי וקרויניצי ועל ה א ב נ י ם של אלישר בירושלים, ולא יחסר גם מעט „יי"ש, וכוס בירה של רבינוביץ וסגרת לובלינר ויהיה שמח!

הרשימה ד' של אודיסא יש לה מזל ו„בר־מזל", וביהוד לקחו לחם שם ה נ צ י ב לנוי ואולי ל „ו ו י צ ו" (התסתדרות נשים) (הלצה בלע"ז).

רק לאזרחים הלאומיים אין מזל. אסונו של משה סמ־לנסקי, שיאריך ימים ושנים, הוא אסונה של רשימה ז', שנתחלף בה חפץ והיתה לכלי אין חפץ בו. . .

* *

ולשוא, רבותי, אנו מתאוננים ומ־קוננים על מצבנו בביתנו הלאומי. יש לנו ב"ה גם קונגרס וגם „מיליון פונט" וגם הוקת־הקהלות בלי עין־הרע ופרשה חדשה של „מסעי", ובזמן האחרון הו־טב גם מצבנו ה מ ד י נ י בארץ, ומה חסר לנו עוד?

הנה, למשל, נתבשרנו בימים האר־לה כי ידידינו ריצ'מונד נתמנה למש־רת מנהל מחלקת הזתיקות של ממש־לת א"י, לא הלילה מפני שלא נמצא קנדידט אחר למשרה זו — ישנו במדומנו פרופיסרו דלמן או פרופיסור סלושץ! ומיסטר גאי — מאי? — אלא מפני שהוא מומחה לענין החפירות בארצנו: אצלו נחיה כבר תשע אמות ב א ד מ ה. . .

אגב, הכמיה הצדיק להיות מעכשיו „ילד טוב" ולא להתערב בשום ענ־יני פוליטיקה, משמע, שהוא כן התערב אלא שהוא חוזר בתשובה כפורד בא־מריקה, אבל איך כתוב שם?— „אין אמונה בגוי„ ואפילו בעשרת־השבטים. ובקרוב בימינו נזכה בארצנו ל„קור־רטו„ שלם של ה„רמב„ן„ (ד' יצמונד, מ'לילם, ב'וסתנאי, ג'יוטון), שיערוך לנו קונצרטים ברבע הטון של בני־דודנו..

ובינתים יושב סוקניק בתל־אביב ועוסק בחפ רות בתר נ פ ו ל י ו ן על דרך פ"ת. אומרים כי נלה שם כתובת עת קח בכתב אשורי מבגדר ורק ארבע אותיות אלו: „פתחי„. . אגב חפירה מצאו גם פרסת הסוסה האצילה שקבלה ממנו במתנה מרת טר־טר־טר־קובסקי מתל־אביב...

* * *

ומכיון שאנו מדברים בת„א נימא גם בה מילתא.

עברתי בשב„ק זו בין שחרית למוסף ברחובות ת„א כדי לשמע אל הרינה ואל התפלה של „הלל" בבית־הכנסת הגדול ובמושב־זקנים שברחוב אלנבי, והנה נמשכתי — איני יודע כיצד ומדוע?— אל החוצות וראיתי שם מה שלא ראתה שפחה על הים: זכרים ונקבות שעלו יחד מן הרחצה ובני־אדם יושבים להם סרוחים על הכסאות הארוכים לשם „מרגוע„, מס־תכלין בספר ובעתון ועיניהם מטיפין אל בנות חוה. (חבל, שהרדשן השוטה לא היה שם כדי להטיף להם קצת מו־סר..) הלכתי שם גם בין מנחה למעריב וראיתי את כל נליבקה וז'יקה וחלק גדול מהטולטשוק של אודיסא, אלפים מאחב„י ומבנות־ישראל בן־פורת יוסף, ובני־דודנו מתחכמים בי־ניהם ומדברים בלשונם, ממש כמו בר־חוב יפו שלנו בשב„ק אחר־הצהרים...

הבטתי סביבי וראיתי לפני ים של פנים חדשות שלא ידעתי תמול של־שום. אמרתי בלבי: הין ימים וחכרתי ביפו ואפילו בת„א את כל אחב"י, ידענו להחבין מרחוק בין יהודי עקרו־ני בתרבושו או עקרונית בגרביה הא־דומים ובין „אינטיליגנט" מראשון או מרחובות... היו זמנים, שהכרתי את כל בני הישוב מ„דן ועד באר שבע„ בעשר אצבעותי ממש, וידעתי כל יחו־די אותו ואת אשתו ואת זרעו ואת כל אשר לו, ועכשיו ב„ה יכול אתה לעבור את כל ת„א לארכה ולרחבה ישר והר־פוך ואי אתה פוגש כמעט יהודי מכיר, שיעמד ויושיט לך שלום, ידיד ישן מאו . . .

ואגב טיולי בתוך הקהל הגדול הזה, נזכרתי במעשה שספר לי יהודי מרוסיה, מעשה רוסי אמתי.

בהגיע חג „ראש־השנה„ שלהם נו־הגים המוזיקים (האכרים) להכין לבי־בות (בלינות בלע"ז) גדולות ועבות ממולאות ומעמידים אותן בתוך צלחות גדולות על השלחן, ומכיון שהמשפחה גדולה ותאות־האכילה עוד יותר גדולה נמצא בתוך שורת הבתים בשכם שני הרסו כלם ע„י הרעש עד היסוד בם ורק ב י ת ו בלבד נשאר עומד על תלו וגם לא נסדק. וכל כך למה? מפני שהבית הזה ממושכן אצל שפאק ובן־כותו של ה„יאהידי„ הציל אללאה את ביתו של הערבי מה„זילזאל". . .

ולא לחנם אומרים הגויים ביפו כי עירם לא ניזוקה אך ורק בזכות שלנו„ם העברית „טאל־אביב"...

* * *

אגב כשהלבתי אחרי לויתו של שמעון מזרחי ז"ל עברתי בשדרה־הקב־רות של ת„א כדי לראות את קברות הגדולים אחד־העם ומכם נורדוי. עמדה שם קבוצה של צעירים ושוחחו ביני־הם:

— אני רוצה להקבר ע"י אחד־העם!„, אמר תלמיד הגימנסיה.

— ואני רציתי לשכב בצד מכם נורדוי„ !" העיר השני.

— „ואנכי על יד זו שוכתה לפרס של יופי בפורים!„— ענה צעיר מן חצר.

— „כיצד?„— אמרו לו חבריו— „והלא לא מתה?"

— נו, ענה הלז— וכלום אני מת"? משם הלכתי לי סחור־סחור ועשי־תי כמה קפנדריות כדי לסנע את דרכי מ ה ג מ נ ס י ה, מפני הפחד של „שמ'ל־קיק„, כידוע, והנה נתקלתי בא־חד מתלמידי דהתם ושמעתי ממנו מעשה נאה זה:

אחר הרעש הגדול בשכם בא ער־בי אחד משם לת„א ומצא ברחוב את שפאק (הן מכירים אתם כבר את גבור המישפט של נחום טברסקי נגד „דאר היום„) התנפל על צוארו והתחיל מנשק ומחבק אותו בכל אבריו וצועק כל הזמן: „אל חמדולא־ללאה!„ מה קרה? ביתו של ערבי זה נמצא בתוך שורת הבתים בשכם שני הרסו כלם ע„י הרעש עד היסוד בם ורק ב י ת ו בלבד נשאר עומד על תלו וגם לא נסדק. וכל כך למה? מפני שהבית הזה ממושכן אצל שפאק ובן־כותו של ה„יאהידי„ הציל אללאה את ביתו של הערבי מה„זילזאל". . .

ולא לחנם אומרים הגויים ביפו כי עירם לא ניזוקה אך ורק בזכות שלנו„ם העברית „טאל־אביב"...

* * *